СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАЄДНОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИХ НАРОДНИХ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

UKRAINIAN DAILY

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXV. Ч. 224. Джерзи Сити, Н. Дж., второк, 27. вересня, 1927. VOL. XXXV. No. 224. Jersey City, N. J., Tuesday, September 27. 1927. THREE CENTS.

БОРОТЬБА ЗА КАНДИДАТУРУ СМИТА ЗАОСТРЮЄТЬСЯ

КУЛИДЖ ЩЕ РАЗ ЗАЯВЛЯЄ, ЩО ВІН НЕ КАНДИДУЄ.

ВАШИНГТОН, 25. вересня. — Західні демократичні провідники, що зібралися в Огдені, в стейті Юті, та постановили висунути кандидатуру Ал. Смита на уряд президента Злучених Держав, зорганізували спеціяльне товариство для поширання сеї кандидатури. Тимчасом Антисалунова Ліга, головна прогібіційна організація в краю, почала вже в полудневих стейтах кампанію проти Смита як проти „мокрого".

У справі заяв своїх приятелів, які говорили, що він ще може буде кандидувати, президент Кулидж рішучо заявив, що він кандидувати за ніяку ціну не буде.

СВАРКА ЗА АМЕРИКАНСЬКУ ВОЄННУ ФЛЬОТУ.

„ФЛЬОТА ПЕРЕРОСЛА" — КАЖЕ АДМІРАЛ.

ВАШИНГТОН, 25. вересня. — У політичних кругах викликала велике заворушенне стаття про фльоту, написана віцеадміралом Томасом Мегрудером та поміщена в тижневику Сетердей Івнінг Повст. У тій статті автор старається доказати, що американський департамент фльоти за великий та через свою величину несправний.

Урядники сейчас запротестували проти статті, а деякі навіть стали домагатися від уряду покарати адмірала за зловмане дисципліни. Сенатор Бора теж виступив зі заявою, що Мегрудер має рацію та що Америці здалобися мати більше Мегрудерів.

РЕПУБЛИКА ЕКВАДОР НЕ ПУСКАЄ ЧУЖИХ СВЯЩЕНИКІВ.

НЕ ВІЛЬНО ІМ ПРИЇЗДИТИ НА ДОВШЕ ЯК НА 40 ДНІВ.

КІТО, Екваодр, 25. вересня. — Уряд республики Екваодру оголосив роспорядок, на основі котрого забороняється священникам із заграниці приїздити до сього краю на довший побут як на 40 днів. У сей спосіб уряд думає залобіґти всякій релігійній пропаганді зі сторони чужинецьких священиків.

СЛІДСТВО ЗА ТАЄМНИЧУ СМЕРТЬ ЛІКАРЯ.

ПРОКУРАТОРІЯ ОБЩІОЄ АРЕШТ ВИНОВНИКА ВЖЕ ЗА 48 ГОДИН.

ГЕМОНТОН, Нью Джерзі, 25. вересня. — Обіявши через кілька днів за рядом арешт виновника вбийства др-а Ліліендала до 24 годин, прокураторія обіявляє нині, що вона арештує виновника до 48 годин.

Тимчасом нині арештовано Вилиса Біча, що кормив кури на своїй фарні недалеко від дому вбитого лікаря. Його арештовано не як виновника або підозрілого, але як важного свідка, який мусить знати щось сущного для справи. Загальна опінія в місточку вважає сього Біча любовником пані Ліліендалової, що молодша від свого мужа на 30 літ.

При арештованню Біча в його домі найдено два револьвери. Полиція дала справу знатокам оружжя, щоби вони розслідили, чи котрий з револьверів був уживаний до стріляння на вбитого лікаря.

ПОЇЗД УБИВ ЗЛОДІЯ КАПЕЛЮХІВ.

ДРУГИЙ ЧОЛОВІК ЗГИНУВ ТЕЖ ЧЕРЕЗ КАПЕЛЮХ.

НЬЮ ЙОРК, 25. вересня. — Нині згинуло в підземних зелізницях міста двох людий, і кождий з них через капелюх.

Джан Мерфі впустив свій капелюх на тор, а коли пробував його піднати, на нього наїхав поїзд та вбив його на місци.

Імени другої жертви не знають. Мав він висісти на стації на 50. вулиці підземної зелізниці Інтербороо, а коли двері поїзду вже були замкнені й поїзд рушав із місця, він посягнув рукою через вікно в поїзд та схопив капелюх з голови одного пасажира Хосе Гіна. Та Гіна махінально протягнув руку за злодієм та зловив його за пальці. Томчасом поїзд уже добре розігнався та волік зловленого за руку злодія. Як поїзд віхав в тунель, властитель капелюха його пустив; поїзд його подушив об стіни тунелю; коли тіло впало на тори, злодій уже був неживий.

Коли полиція пробувала найти коло нього якісь знаки, хто він може бути такий, переконалася, що погибший віддер був усі імена, адреси та все инше, по чому полиція моглаб дійти, хто він такий.

ПЕРЕПИСЬ ЖЕРТВ СВЯТА ЧЕТВЕРТОГО ЛИПНЯ.

ВАШИНГТОН, 25. вересня. — Американський Музей Безпеченства подає свої розрахунки жертв сьогорічного святкованя американського горожанського свята Четвертого Липня.

Показується, що в тому дни через святкованне згинуло 196 людий, а 3,179 було раненых. З того числа 31 се діти в віці до 6 літ, а 122 в віці від 6 до 22 літ. 31 жертв 48 згоріло на смерть, а від сліпих патронів згинуло 46. Штучні огні спричинили 22 смерти. 16 малих дітий згинуло від затроєння фосфором, найвищий штучних огнів, які мають сю отруду.

27 смертий случилося ще перед святом Четвертого Липня, коли діти бавилися наперед закупленими на свято причандалами. Найбільше згинуло людий у стейті Ню Йорку, бо 36. За ними іде стейт Пенсилвенія. У стейті Техас згинуло всего 2.

ПОЛОВИНА ГАЛИЧИНИ ЗАЛЯТА ВОДАМИ

А ОДНОМУ МІЛЮНОВИ УКРАЇНЦІВ ЗАГЛЯДАЄ ГОЛОДОВА СМЕРТЬ В ВІЧИ. РАТУЙТЕ НЕЩАСНИХ БРАТІВ В РІДНІМ КРАЮ І ШЛІТЬ НЕГАЙНО СВОЮ ЖЕРТВУ ЧЕРЕЗ:

OBYEDNANYE, P. O. Box 411, Philadelphia, Pa.

СОВІСТЬ В АРЕШТІ.

У львівських Бригідках сидить злодій Стефан Петрулько. Нараз рушила його совість і він хотів висповідатись перед слідчим суддею. Але не з свого гріха. Каже, що Петрулько це псевдонім, він зветься Антоняк. Не знає нічого про те, коли вродився, де, з яких родичів. Казали йому, що батько був ротмістром австрійських драгонів. У 1914 р., як 14-літній хлопець дався втягнути якимсь „типом" Марчуком до засідки на багату дідичку в околиці Коломиї. Була це графиня, яку ограбили під загрозою револьверу. А коли вона пізнала Марчука, той з переляку, що вона його видасть, рішив негайно її задушити до спілки з Антоняком. Від цього часу Антоняк став злодієм. Тепер сидить за злодійство, але марево задушеної не дає йому спокою. Що діється з його спільником зперед 12 літ, не знає нічого. Антоняк пробував уже раз віщатись, але його відрізали від шнурка. Суд перевірить подані ним зізнання. Цікаве, що Антоняк, висповідавшися, став спокійний.

ДОЧИТАВ КНИЖКУ ПЕРЕД СМЕРТЮ.

В семигородському місті Брашові покарано смертю молодого вбийника і вломиця Петра Георгію. Останній день перед виконанням смертного присуду провів дійсно незвичайно. Коли вже його вели на місце, де мав згинути, висловив бажання, щоби ще міг перед смертю дочитати якусь повість, яку зачав був читати тому годину. Тому позичили для Георгія дві томи продовження повісти з вязничної бібліотеки і він ще цілий день і цілу ніч провів на читанні. Ще перед самою смертю дочитав, а як замкнув книжку, вивели його на смерть.

ПРОДУКЦІЯ УКРАЇНСЬКОЇ ПРОМИСЛОВОСТИ В ЛИПНІ.

Украінська промисловість випустила в липні на 65,300 тисяч карб. продукції, тоб-то на 2 відс. більше, ніж у червні. Щоб забезпечити ринок товарами масового вжитку на час реалізації врожаю, легка промисловість збільшила свою продукцію на 11 відс., випускаючи переважно більше дефіцитних товарів, як от скло, посуд, сіль, дрібні металеві вироби селянського вжитку. Мясна промисловість збільшила в липні продукцію на 12 відс. Через це починають зацікати побоювання, що вона не зможе виконати свого річного завдання.

НЕВИНОСИМІ ВИНОСИНИ В КРАКІВСЬКІЙ ТЮРМІ.

Вже цераз писали ми про важку долю наших політичних вязнів, що сидять у краківській тюрмі серед невинносимих просто відносин. Останніми днями донесли звоно про погіршення стану політичних вязнів у тій тюрмі. Сидять вони в найгірших келіях, серед богких та темних стін, деякі з них поважно занедужали. Очевидно недуга не буває звичайно стверджена вязничним лікарем, який грубо поводиться з кожним увязненим Українцем, що зголошується до нього за поміччу. Одній нашій політичній увязненій, що перейшла у вязничній келії важку грудну недугу (п. Накопечна), не дозволяють навіть переслати лічничого меду, мовляв, „не люксус". Вязні сильно похуділи, виглядають як привари, молоді люде схожі вже радше на старців. До всього цього прилучається почуття повного осамітнення з боку громадянства, недостаточний харч, секатури вязничного заряду та дозорців доповнюють решти. Листів, писаних по українськи до вязнів, слідчий судія не хоче допускати, а одна з увязнених просто так і написала до своєї родини: „Не пишіть до мене ради Бога по українськи, не маєте поняття, що я тут з тієї причини мушу переносити".

Як нам відомо, в справі невідрадного, жахливого положення наших політичних вязнів у Кракові інтервенювала вже кількакратно оборона, але безуспішно. Все розбивається об явну злу волю вязничного заряду, що дедьи чи не перевищує у „ревности" славнозвісних львівських тюремних диктаторів у відношенню до Українців.

АМЕРИКАНСЬКИЙ КОМПОЗИТОР В ГОСТЯХ У „ДУМКИ".

У Київі перебував недавно відомий нюйоркський музичний діяч, хоровий дирігент Л. Вейнер, що подорожує Радсоюзом для того, щоб вивчити стан музичної роботи, зокрема розвиток хорової музики. Відвідавши капелю „Думки", Л. Вейнер встановив з керівником капелі народним артистом республики Нестором Гордовенком постійний звязок, обіцяючи надіслати „Думці" останню хорову музичну літературу модерних композиторів Західньої Европи та гармонізації народні пісні Америки. Гр. Вейнер також обіцяв вислати з Нью Йорку негритянські пісні в художній обробці негритянського композитора.

ЖАНДАРМСЬКИЙ ОБУХ.

Черновецький „Форвертс" з 13. серпня пише:

Гострий курс головно проти української соціялдемократії на Буковині, не зникається. Він приймає все нові форми, які топчуть ногами всякі права й закони. В останньому часі довідуємося про такі факти.

Дня 4. ц. м. командант жандармерії з Аданцата, Леонті, впрочім навіть не будучи в службі, зайшов до робітні столяра Григорія Кручка і побачивши там примірник укр. соц.-дем. часописи „Боротьба" взяв це за привід до переведення ревізії, підчас якої сконфіскував найдені 60 прим. „Боротьби". Цей учинок є тим більш незаконним, що Аданцата не є на терені стану облоги, а тим самим „Боротьба" не є там заборонена.

Другий случай:

Бувший учитель Омелян Душилевич в Неполоківцях вже від довшого часу є під особливим доглядом жандармерії і сигуранти. Коли він іде з Неполоковець на сусіднє село, то мусить це зголосити в жандармерії, а кожного, хто з ним бачився, ставить жандармерія в підозріння і випитує, що з ним говорив. А навіть, коли з Америки приїхала знакома Душилевича до Неполоковець і говорила з ним, то командант жандармерії сейчас загрозився, що коли це перестане сходитися з Душилевичем, то і її потягне до відвічальности. При тім покликувався він на приказ інспектора сигуранци в Черновцях.

Оттак то живеться українським трудящим масам у румунському „раю".

ОБМЕЖЕННЯ АВТОНОМІЧНИХ ПРАВ ЗАКАРПАТТЯ.

Центральний уряд Чехословачини крок за кроком обмежує автономні права Закарпаття. На днях внесено третю інстанцію в адміністративних справах в Ужгороді, а вирішування цих справ передано міністерству в Празі.

У звязку з цим др. Ляцко домагається в кошицькім журналі „Чехословацьке право" заведення обовязкової мови чеської в судових актах. Слід зазначити, що місцевих інтелігентів, що покінчили чеські високі школи, не приймається на державну службу, а відповідні місця обсаджуються некваліфікованими чеськими експонентами.

Чехізація закарпатської шкільництва поступає без задержка вперід, розуміється при помочі чеського уряду й чеських урядовців.

АТЕНТАТ НА ПОЇЗД З АМЕРИКАНСЬКИМИ ЛЕГІОНІСТАМИ

ЗБОМБАРДОВАННЯ ЗАЛІЗНИЧНОГО ШЛЯХУ І ПЕРЕТЯТТЯ ТЕЛЕФОНІЧНОЇ І ТЕЛЕГРАФІЧНОЇ СІТИ.

НІЦЦА, 25. вересня. — Часть залізничного шляху, яким мав переїхати поїзд з американськими легіоністами з Парижа до Ріверії, збомбардували невиславлені досі атентатчики. Крім збомбардування шляху в одним місци, атентатчики положили на залізничім шляху дві великі камінні брили у иншім місци. У третім місци найдено бомбу, що ще не експольодувала. Атентат мав місце на 6 минут перед приходом поспішного поїзду, що попереднв на кілька годин поїзд з легіоністами. Також і на сім поїзді їхало около 60 легіоністів. Крім збомбардування залізничного шляху, атентатчики перетяли около 57 телеграфічних і телефонічних дротів здовж залізничного шляху. Атентатчиків досі не виславлено, хоч полиція арештувала кількох італійських анархістів, що живуть у Ріверії. Догадуються, що атентат є ділом французьких комуністів і анархістів, щоби помстити смерть Сакка й Ванцетті, бо недалеко місця атентату найдено виівску з написом: „Нехай живе Сакко й Ванцетті". Ушкоджений шлях направлено на час, так, що поїзд з легіоністами не опізнився. Власти покликали тисячі військової полиції для охорони залізничого шляху й легіоністів. 50 тисяч мешканців вийшло на улиці Ніцци, щоби повитати 250 прибувших легіоністів з жінками, які під охороною французького війська перейшли улицями міста. Перед „Касиюм" повитав їх заряд міста, а зарял Касиа приняв їх перекускою. Опісля удалися легіонарі до Монте Карльо. На цілій дорозі від Парижа до Ніцци витано легіонерів словами „Нехай живе Америка".

РОСІЙСЬКІ ШПІОНИ ЗАСУДЖЕНІ НА СМЕРТЬ.

4 БУДЕ РОЗСТРІЛЯНИХ А ПЯТОГО ЗАСУДЖЕНО НА ВЯЗНИЦЮ.

ЛЕНІНГРАД, 25. вересня. — 4 російських монархістів-аристократів засуджено на смерть через розстріл за терористичні вчинки й шпіонаж в користь Велико-Британії. Пятого обжалованого Адеркаса засуджено на 10-літну вязницю за то, що одбоювий перейшов совітську границю, як тайний посланець монархістів, не знаючи, що його організація працює для шпіонського департаменту Латвії.

ЛЕТУН КЕННЕКЕ НЕ ДАЄ ПРО СЕБЕ ЗНАТИ.

НЕМА НІЯКИХ ВІСТЕЙ ПРО НЬОГО, ВІДКОЛИ ВИЛЕТІВ З АНГОРИ.

ЛОНДОН, 25. вересня. — Европа затрівожена є недостачею якнибудь вістей про німецького летуна Кеннеке, який в суботу рано вилетів з Ангори, столиці Туреччини, до Базри. Усі сподівалися, що літак „Германія" прилетить на місце призначення того самого вечера. Ті, що обізнані є з околицею, понад яку летить „Германія", кажуть, що недостачу вістей про Кеннеке можна витолкувати утрудненою комунікацією з цивілізованим світом.

ЛІГА НАЦІЙ ПРИЙМАЄ РЕЗОЛЮЦІЮ ПРО ЗАБОРОНУ ВІЙНИ.

ЧІЧЕРІН ВІДКИДАЄ ЗАПРОШЕННЯ ЛІГИ НА ІНТЕРНАЦІОНАЛЬНУ КОНФЕРЕНЦІЮ.

ЖЕНЕВА, 24. вересня. — Ліга Націй приняла одноголосно резолюцію польського делегата, Сокаля, якою забороняється загальну війну. Ся резолюція зобовязує усі держави, що є членами Ліги Націй, щоби старалися полагодити мирним способом усі непорозуміння, які лучаться між ними.

Совітський комісар заграничних справ Чічерін відкинув запросини Ліги Націй на інтернаціональну конференцію в справі усунення обмежень на вивіз і привіз товарів, які уважається головною перешкодою в уздоровленю економічних відносин в Европі.

ІТАЛІЯ ОБМЕЖУЄ ЕМІГРАЦІЮ.

ПАШПОРТИ НА ВИЇЗД З КРАЮ БУДУТЬ ВИДАВАТИ У ВИМКОВИХ СЛУЧАЯХ.

РИМ, 25. вересня. — В Італії входять у життя нові емігрційні приписи, що значно ограничують еміграцію. Після новых приписів пашпорт на виїзд з краю будуть видавати лише у вимкових случаях. Робітники тільки тоді одержать дозвіл на виїзд з краю, коли предложать докази, що мають запевнену роботу у тім краю, до якого емігрують.

ДР. ЗАЙПЕЛЬ ПРИЇДЕ ДО ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ.

ВІДЕНЬ, 25. серпня. — Австрійський канцлер, др. Зайпель приняв дуже радо запросини Товариства Мира, прибути на обхід сотих роковин до Кліленду.

Він одавів представникови Есошіейтед Пресс, що дуже радо поїде у слідуючім році на обхід столітних роковин Товариства Мира у Кліленді.

У нього полишилися як найлучші спомини про Америку, яку він відвідав минулого року. Він сподіється також, що инші державці обовязки не стануть на перешкоді відвідання у слідуючім році Злучених Держав, найбільше демократичного краю на світі.

ТЕПЕР ПРИЙМАЄТЬСЯ ЧЛЕНІВ БЕЗ ВСТУПНОГО

„SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holidays at 83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 3, 1879.

Acceptance for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:
Three cents a copy.

One year	$ 7.00
Six months	$ 3.75
Three months	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:	
One year	$10.00
Six months	$ 5.00
Three months	$ 2.75

ПЕРЕДПЛАТА:
Поодиноке число три цента.

На рік	$ 7.00
На пів року	$ 3.75
На три місяці	$ 2.00
В Джерзі Сіті і Загранцею:	
На рік	$10.00
На пів року	$ 5.00
На три місяці	$ 2.75

За кожду зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ВИБИВАЙМОСЯ НА ВЕРХ ПРАЦЕЮ, А НЕ КИРИНЕЮ.

В нашім громадськім житю відбувається наша суспільність дуже часто один великий удар, який паралїже наше народне життя. А удар той не походить від ворогів нашого народа, а тільки від нас самих. Бо хтож властиво розбиває наші з трудом поставлені організації, хто спричинює те, що наші політичні партії чи гуртки не виказують життя, а тільки животіють, дебатують і розколюються. Коли близше тому приглянутися, то в 90 випадках на 100 ці роздори ці розбиття не повстають задля якихсь вищих засад, а тільки завдяки непогамованим амбіціям одиниць. В кождій організації, партії чи навіть гуртку може бути кілька одиниць, що надаються до проводу, що моглиб цілком добре стояти на чолі. Для всіх них як людей ідейних булоб доволі місця для чесної і ідейної праці, але для начального проводу остає одно місце. Демократичний спосіб має це за собою, що кождому отвирає вільний шлях не тільки до праці, але до почестей і проводу. Сегодня є один при проводі, а за рік чи два може прийти дуже легко другий, а по нім третий і т. д. Навіть не будучи патентованим офіціяльним провідником, е можність для кождої одиниці вибитися і стати дійсним лідером в спосіб гарний, ідейний і для кождого доступний. Є ним позитивна праця. Коли офіціяльні провідники ведуть справу погано, треба ділами показати свою духову вищість. А люде все і всюди числяться головно з успіхом. Хто не на критиці і балачках покутних будує свою дипльоматичну, політичну, організаційну чи яку другу здібність, а на позитивних успіхах, той мусить відвести побіду скорше чи пізнійше і дістати дійсний провід в свої руки, який йому по праві належиться.

Але у нас бувае инакше. Місце праці, витревалости, ідеї і знання заступає дешеве інтриганство. Люди, які за пять чи десять літ не змогли збрати приміром одної тисячі долярів для краю, будуть підкопувати ту організацію, що збирае і висилае рівно десятками тисяч. Люде, які не мають ні такту, ні відповідного практичного знання, як треба вести організацію громадянського життя, замість навчитися вміння характерно вистояти в якійсь організації і в ній чесно працювати, роблять тільки те, що критикують і роздроблюють організацію чи партію на дрібні гуртки, які літами дебатують над тим, чи зібраних на інвалідів $20 післати до краю цею дорогою чи иншою. Люде ті будуть належати приміром до національно-демократичної партії, а заразом будуть спокійно літами не допускати до консолідації цеї партії. Вони будуть членами організації, а рівночасно будуть ницити ту організацію в ворожих органах. Таке поступоване нечесне, кириневе і безхарактерне.

АМЕРИКАНСЬКИЙ ЖУРНАЛІСТ ПРО РАДЯНСЬКУ УКРАЇНУ

—o—

Кільканайцять тижнів тому назад перебував у Київі через кілька днів американський журналіст і громадський діяч Кело Меллор. Про свої помічення на Україні сказав він співробітникови „Правди" таке:

„На протязі 2 місяців обіхав я велику частину України, знайомлючись з життям українського села. Воно мене цікавило ще за дореволюційних часів і вивченню цього питання я присвятив богато часу. Я був на Україні 1912 року.

Порівняти тодішнє й теперішнє життя дуже важко.

Мені довелося не-раз розмовляти з богатьома селянами, молодими та старими, з людьми, що добре памятають нагай поліцейського й поміщика. З питав селян, чи хочуть вони повернення старого режиму, повернення поміщиків, чи хочуть вони, щоб прийшли чужоземні окупанти. І всі вони одностайно відповіли: „Поміщиків до себе не пустимо, ляжемо всі до останнього, а землю і волю не віддамо".

Тільки пребуваючи на селі, я повністю відчував страшенну ненависть селянина до поміщика і капіталіста. Селянство задоволене з радянської влади, хоч иноді скаржиться на ті чи инші недорядки, з якими, як я в цьому переконався, радянська влада веде рішучу боротьбу.

Мені довелося спостерігати настрій селянства підчас англо-радянського розриву й вбивства в Польщі радянського посла Войкова. Те, що я бачив, дае мені право сказати, що на випадок військової загрози і небезпеки нападу, радянський уряд може розраховувати на повну підтримку зі сторони селянства, що селянство політично настільки виросло, що вміе розбиратися в політичних подіях і певно знае, хто його друзі, а хто вороги.

До України тягнуться тепер руки окремих держав, навколо України ще дотоле кипітиме жорстока боротьба; ще найдуться такі, що хотіль би одірвати Україну від Радянського Союзу, бо Україна — це прекрасна перлина Радянського Союзу, це країна, якою і ми, чужоземці, захоплюемося. Моя жена заздрітні не тільки чудовій природі, але й тому здоровому оптимізму, тій бадьорості, якою дише обличчя українського хліборобa.

Влада, яка змогла так створити село, яка дала широку можливість розвитку творчості української людности, влада, яка здійснила мрії відомого й нам, Американцям, геніяльного українського поета Тараса Шевченка — така влада міцна і жадна сила в світі не може зломити її.

Треба, щоб Америка пішла на зустріч СРСР, зокрема України, бо тут є величезні скарби, що їх можна раціонально використати. Тут, на Україні, можна збудувати велику кількість рiжноманітних заводів і сприяти промисловому розвиткові країни, але з одною умовою, що ми будемо вважати народи СРСР, Радянську Україну, як рівну собі, що ми не будемо ображати самолюбства народів цеї великої держави.

Я думаю, що обовязок кожного чесного Американця прийти до висновку, що час уже перестати тішитися думкою про загибель радянської влади, час вже стати на шлях співробітництва з СРСР.

„Гарна книжка — це та, яка відповідае правді та справедливости".

Рубакин.

УПАДОК ЧИ ЗРІСТ МІЛІТАРИЗМУ?

В часі послідньої війни голосили часописи, що Відня ведеться на те, щоби знищити мілітаризм, головно пруський, який має бути причиною світової війни.

Недавно минули тринацяті роковини вибуху війни, однак кінця мілітаризму не видко. Знищено справді пруський мілітаризм, але замісць нього повстало богато инших мілітаризмів. І так маємо тепер англійський, французький, італійський, японський, американський мілітаризм. З нагоди згаданих вище роковин пригадує англійський часопис „Дейлі Геральд", що в часі світової війни згинуло сім міліонів людей, яких полишилися калїками на ціле життя. Однак 20 міліонів кровавих воєнних жнив не навчило нічо цивілізованого людства. Світовий мілітаризм є завсігди так могучий, як був перед війною. Будують тепер нові великанські воєнні кораблі, дредноути, мимо скликування конференцій для обмеження морських збroень, кожна держава старається о як найбільші ескадри літаків, що мають ніби-то служити наразі до „рекордових перелетів", організуються численні гурти мілїції й „бривки" й всякі инші воєнні створи, що під рiжними покришками. Згадавши вище англійський дневник подае також теперішні розходи на воєнні збroення, які виносять 125 міліонів фунтів стерлінгів в Англії, 109 міліонів ф. стерлінгів у Злучених Державах, 62 міліони в Японії, 45 міліонів у Франції, 44 міліони у Совітському Союзі а 43 міліони фунтів стерлінгів в Італії, не вичисляючи менших сум, які видають на свої збroення другорядні держави.

—o—

ЗАКАРПАТТЯ В ДЗЕРКАЛІ ОСТАННІХ ПОДІЙ.

У звязку з акцією лорда Ротермера оживилося на Закарпаттю політичне публичне життя. Майже вся москвофільська інтелігенція переорієнтувалася на Мадярів. Всі відлавші від аграріїв москвофільські провідники мовчать, чекаючи від акції лорда Ротермера здійснення автономії. Нар. дні демократи розпалися й або мовчать, або проявляють свою згоду з акцією мадяронів.

Чеська влада старалася всіми способами визвати протест ЦНРади проти акції лорда Ротермера що до ревізії границь, та ЦНРРада покинцо мовчить. В противагу цій немилій владі мовчанці старається чеський уряд устроювати всякі можливі протести. Так під впливом державних урядів протестували Ужок з Мукачева, потім підчас зїзду в Рагові протестували закарпатські шкільні інспектори, якінці зібралася Волошинова Народня Рада на засідання й рішила організувати публичні протестаційні збори. Щоби підняти й авторітет, мають до неї приступити й аграрії.

В той спосіб москвофільський табор, котрий відіграв важну ролю в прилученню Закарпаття до ЧСР, поставився проти Чехословаччини, а народницький клерикальний табор, що довго орієнтувався на Варшаву, перехилився, і то безастережно на сторону чехословацької республики.

Таксамо в національній тактиці закарпатських національних партій треба зазначити дві важнійші зміни. Аграрії й Куртяківці помінялися ролями. Аграрії, що офіціяльно проводили великоруський напрям, перейшли на русинський, а Куртяківці, що вели русняцку політику, перейшли на великоруську політику. Після цього стане зрозумілою політична лінія Куртяківців, що недавна знали тільки Закарпатті для Закарпатян, а тепер боронять емігрантських російських юристів, а навіть „православіе для защити русскости".

Таким чином мадярони й москвофіли Закарпаття подали собі руку, щоби під протекторатом англійсько-мадярської реакції створити в Карпатах базу для протирадянського наступу. А „Народне Освободжен" таки виразно пише, що ця країна буласи найліпшим концентрацийним виходом проти Радянського Союзу.

—o—

ПЕРЕПИСКА РЕДАКЦІЇ.

Т. С., Филадельфія. — Це, що Ви подали, не є нічим иншим, а тільки звичайним оголошенем, яке годі подавати як новинку, бо за него треба заплатити. З Нью Йорку рівнож подавали подібне повідомлене, але в формі оголошення. Коли Ви подавали про рiжні справи, а між тим і згадали за свято Першого Листопада, то можнаб тоді подяти це в рубриці з „Укр. життя в Америці".

П. Д., Міннеаполіс, Мінн. Ваша допись дуже гарна і ми радо її помістили би, як би вона не мала характеру чисто парохіяльного. А як Вам добре відомо, звідомлень про парохіяльні ювилеї чи свята не подаемо, бо для таких звітів є инші часописи. Ви могли цілком добре написати про те, що може зробити для свого народа добре зорганізована громада за два роки свого істнования, а тоді це було би приємніше для нашого уживку. Нам дійсно шкода, що так доброї і цікавої дописи не можемо помістити тільки через те, що її звязано тісно тільки з парохією. Наша газета призначена одначе не для парохій, а для загалу. Річ ясна, що з того не треба вносити, що ми ставимося ворожо до парохій.

Свідомий, Ню Йорк. — Коли Ви підписуете себе „свідомий", так будьте свідомі того, що ніхто другий не винен нюйорський засінченко, а тільки ті саме „свідомі", що несвідомі того сумного стану, в якім опинилася метрополія імігрaційного життя в Америці. Тільки подумайте, що отсе приехала до Вас як до центра делегація з краю, яко яке чужинецька і питае Вас: покажіть нам свій кількадесятлітний доробок в Ню Йорку. Що Ви ту делегацію поведете і що їй покажете? Чи не відчуваете на собі того сорому і чи несвідомі Ви того, що тут є частина і Вашої вини?

Книжка.

„Книжка є людина; більше того, вона є дух людини й найкращий її приятель".

Т. Масарик.

К. АНИШЕНКО.

МИРОНОСНИЦІ

(8)

От Петро каже: комуна — то степу — буряки, і в кагати їх мужицька правда... Але яка-ж це правда, коли Олекса миром крутить, Дениса обсмалили — і по сій день нічого не чути... Ото було прихали зі школи та криком перелякали все село, й справа Денисова так і загубилася... Якби Петро не написав в газеті, то, може, і не приїхали б...

Подумала і здрігнулась: не почувби хто її таємної думи... А тож — убють...

У другому кутку бабинци, перед святим Пантелеймоном, молилась Ониська. Святий Пантелеймон стоїть посеред поля, зі скринькою в одній руці і ложечкою в другій. Мовби жде, чи не прийде хто до нього по ліки. Янголи шугають у полі, рвуть цілющі квітки для Пантелеймона... І от Ониська стоїть — жде допомоги і Пантелеймон стоїть — жде хворого.

А що булоб, якби взяти та й порубати його, як ото бандити порубали всіх богів дома? Ні один ані пискнув... Е, не було і немае ніякої божеської сили, а була людська — це вже добре знае Ониська. А тимчасом до церкви прийшли Якимком-комсомолець, і Хома-безвірник і кооператорм... Чого їх принесло?

А в полі, де янголи рвуть цілющі квітки, як багато будинків... Оце вимальовано будинки так хороше, що прямо аж колеться, і наче бджілка бере з нього мед. А далі — степ, в степу — буряки, і в кагати їх складали, і в мойці працювала... Денис днював і ночував на заводі... Ех, доле ти дурна, мужицька... у кого нам шукати на тебе ради? Бо стоїть Пантелеймон бовдуром, а голова так-же болить як і боліла, а в трудях харчить... А може Пантелеймон хабара хоче? Піп-же бере, як бере, рада бере: всі беруть... Але хай не витрішаються: ще якби помогли, коли бандити грабували, то булоб за що дякувати... А за ті тридять копійок що Оксана на буряках заробила, — купили борошна та хаїб спекли. З тим і мироносну неділю зустріли... Хіба ліпи із церкви та й виплакатися десь у лісі?... Ні, треба дотягти справу...

В церкві було лупно. Знадвору її пекло сонце, в середині оторопь збились люди, горіли свічки й дим ладановий туманом стояв коло паникадила. Видираючись на свіже повітря, взад-вперед снували богомольці. По сходах на хори гупотіли непосидющі хлопчики та дівчатка... Церковний староста з дзвоником на кашпуні, — а кашпук на довгій патирициі, — обходив церкву, збирав гроші — робив дорогу. По ній дорозі протягне свіжим повітрям, а там знову пашить з середини і знадвору... Але урочисто йде служба: півча дзвінко виспівує „Христос воскресе" і солодко пянить голову дим ладану, що гойдається в сонячних хвилях.

Сонце припекло і святих у бабинці: чобітки Євдокії полоцької скривились, як бабячі шкарбани в спеку, а будяки за Пантелеймоном наче підрізало...

Від духу розтопленої фарби баба Віврія опритомніла... Як раз пройшов і церковний старости, а за ним, із середини церкви, дихнуло і людським смородом, і нонюхачкою і цибулею, і самогоном...

Баба Секлета не вдержалась:

— Хай Бог простить, яка то свинота наш народ: і до Господа преться, як у хлів...

Віврія приві тала до Ониськи. Цього моменту давно ждали і Мотря і Секлета.

— Христос воскрес! — солодко привітались вони до мироносниць... Приготувались?

— Може Господь способить!

— Батюшці щось зготовили? — уцілілило запитала Секлета.

— Та по наших силах.

— Звісно: який поїзд, таке й частування... Ой, біднаж ти, Ониєчко, як тебе поневірчила кому на!

Паламар, повертаючися з дзвінниці, перебив розмову.

— Пора, бабо Віврє: ставайте до своєї справи... — Додав шуткуючи Ониси: Ходім, Онисю, на дугунгер.

Мироносниць як струснуло: ще жовтіше стало обличчя Віврії, зажевріли покірні, чорні очі. Ониська суворо втопила в землю очі.

Прийшов для мироносниць довго сподіваний час.

VIII.

Потупившись варубки, ніяково скривлялись, але коли побачили, що баби та молодиці стали під мироносну ікону — по-чали розбирати хрести й коровеи. Трохи й до сварки не дійшло: Яким-комсомолець хтів нести золотого хреста, а Сергій Буржуєнко й собі до цього хреста потягся, але довелось йому уступити Якимові, бо Хома-безвірник артос взяв і таке загнув на Буржуєнка... Одхопили, мовляв, куркулячі душі — прийшла черга й пролетарі, як походити... А щоб діло цілком вийшло на революційний зразок, пустили поперед хрещого свого незаможника Данила Карнавку з червоним прапором, на котрому написано по московському: „Религія — опіюм народа". Карнавка почав було спересчатись — не хотів дурно йти, але, почувши від Якима та Сергія, що після водосвяття буде „по чарці", а на закуску — артос, негайно збігав до зборні й приніс прапор.

Тимчасом незаможник Пилип Калитка шепотів батющі, щоб хресний хід пройшов його двором; середняк Тишко попереджав, що коло свого двору він виставить стіл — щоб свята евангелія одпочила... і кодишний куркуль Григай, в заялозеному жупані, з посмішкою поглядав на всю справу; мовляв: побачимо, як то пролетарія Господеві утне... Він заздалегідь договорився з попом, що коло його поля буде „велика ектенія" а після водосвяття кринки — „що Бог послав"...

І гуднявим, старечим голосом піп почав „Христос воскресе"... Дяк підхопив хриплим, але мідним підсамогоненим басом. А півча гукнула. Співали хороше: дзвінкі дівочі голоси, що так завзято колись виводили „Ще до нерви не встигла, пирїжки пекла...

— З Мироносною будьте здорові! І я забарилась: паляниці довго не сходили... А хто-ж то в мироносницях?

— Та пролетарія-ж... Як їх батюшка і допустили?!.. Байстручка та скажена московка... І Віврія посеред молодиць вперлась... А Ониси в синяках і зовсім не личить... Ну, та перед Господом всі рівні... Господи помилуй... Христос воскресе із мертвих...

Баби почали підспівувати й оточили мироносниць.

В першій парі несли мироносну ікону Віврія та Ониська. Одарка з Санькою йшли другою парою.

Опустивши очі в землю, мироносниці відчували на плечах велику вагу ікони. І на цій вазі була сконцентрована їхня увага. Піт котився на обличчя мироносниць, курява забивалась в ніс і очі... М'язи плечі. Але величний спокій панував у чорних душах мироносниць: вони пішли гефсиманською стежкою, по гробу Господнього, де є прощення і любов... Чим важчий хрест, чим більше спотикається стопою ноги, тим солодший спокій в душі, тим більша віра, що їсть прямо стежку...

Обличчя мироносниць світились тихою радістю. Біля, вимащена Санька засмагла під сонячними промінням і здавалась ще кращою. Одарка солодко посміхала: вона почувала, що Марія Єгипетська помагає: ім більше пітніє Одарка, тим легше їй... У Ониськи сверділа від шкіпи рана; сила святих мироносниць себе показує: рана серці світла покірна думка: ко-ль-то Господь покличе й до себе...

Раптом над самісіньким ухом мироносниць почувся подих злого духа...

— Одарка Іванкова — московка, запамятай, ги-и-и...

Долинянські парубки йшли на зміну до заводу; побачили хресний хід — зупинились і почали тюкати та матюкати. Данило Карнавка, підняв угору червоного прапора., Долинянці замовкли, роздивляючись.

— Тю! дивись: ці дурні цілі ворота титирять! Мироносниці!... А та он не молодичка, а лисанка...

— Одарка Іванкова — московка, запамятай, ги-и-и...

— А що то за відьми?

— То Петрова мати... Отого чорнявого — в костопальні за старосту... — А то Денисова жінка. Того, що на Голубовому шпилі обсмалили, як свиню, ги-ги-ги!

— Значиться, староста наш в комуністах, а мати його в мироносницях! Тю-у!... А оту смугляву я давно знаю — Олекси Туманського приблуда... Ка-хи! Тю!

— Мені, товариші, більше за все до серця припав піп. Подивіться: наче оболяний кіт... Хрест побив! Давай розженем... Тю! Ка-хи!

Мироносниці ще пищі схилили голови — вони проходили гефсиманську стежку, де нечистий дух оману пускае... Може й пострадати сподобить Господь...

(Дальше буде).

І КОЖДИЙ УКРАЇНСЬКИЙ ХАТІ ПОВИННА НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИСЬ „СВОБОДА".

ГОЛОСИ ЧИТАЧІВ

СОН.

(Для тих, яким дорога доля наших інвалідів).

Снилось мені рідне село. Так вірно, так виразно, що ніколи не мав ще такого сну. Десь було це якраз в часі сінокосів. Я помагав батькови згортати сіно. Працювали ми у двох до пізної ночі. Вертаючи домів, підстав я від батька і пішов під улюблений кущ калини. Часто просиджував я ночею під тим кущем і цього вечора скортіло мене туди.

А й гарне-ж бо то місце. На вершку гладко опадаючої кручі, зараз таки над селом. Перед кручею, в долині, довольно розкинені хати, які лиш в осередку села уложені в систематичнім порядку. Лівобіч кручі став, повисше нього дубовий ліс. Правобіч простягались, як око сягне, урожайні ниви. Неначе різнобарвна картина.

Так ото хатні біленькі, що несміло визирають зпоміж крілатих садків. Як і ліс, що темно-зеленим ковром постелився на горбку і лентяями своїх урожайних нив, що фільонять рідно-родним збіжем — і зеркально-срібне плесо ставу — все це таке займаюче, так мило дразнить нерв зору, що здається ніколи не надивишся на ту картину.

Не даром тягло так мене на цю кручу. Я і цього вечора сів собі на виставочім камені і впилив свій зір перед себе з такою жадобою, ніби вперше побачив ту живу панораму, що в блідім освітленню місяця ще являлась ще більш чарівною.

Нараз донісся до мене чийсь голос. Я насторожив уха і почув тиху але нервобу розмову. Це зацікавило мене. Хто посмів полошити мої пестливі мрії? Я відсунувсь в сторону відкіль походив голос, ще раз прислухавсь і пізнав по голосі свого колишнього гімназійного товариша, котрий був відтак четарем У. Г. А. — а тепер нещасний інвалід. Остап (так звався мій товариш) розмовляв зі своєю нареченою. Я вже хотів відійти, але напружений тон розмови здержав мене. Судьба товариша-інваліда цікавила мене так дуже, що я рішився підслухати їх розмову.

„Не можу, не можу-ж я, Галю" — з болем тягнув Остап — „Ти молода, здорова, повна краси. Тобі усміхається життя зі всіма принадами щастя. А я? — Я-ж каліка без руки і ноги — я огірчений душевно, чи мавби тобі це все зруйнувати?"

„Знова те саме, ті самі викрути" — якось безнадійно шептала Галя — „Хіба-ж я можу бути щаслива? Хіба-ж я можу вдоволятись життям без тебе? І тепер коли та мене найбільш потребуєш, коли я можу хоч частинно улекшити твої муки — ти відтручуєш мене у своїм впертім, неприродним ідеалізмі".

„Нехай по твому буде це впертий ідеалізм — тягнув зрезигновано Остап — але я інакше не можу. Не можу-ж я приняти твоєї жертви. Це було-б звірство з моєї сторони. Я-ж люблю тебе, люблю тебе, Олю, над життя".

В ту хвилю виколився місяць із за хмар і з маестатичним жестом кинув на землю жмут білого світла. Я побачив на неблизькім камени Остапа, що сидів опертий о лікоть і якось тупо вдивлявсь у темні зариси села. Оля сиділа у ніг Остапа і відрухово гладила протезу, яка заступала йому ногу. В той мент пригадалась мені стрілецька пісня, де між иншим співається:

...Деж твоя ноженька,
Деж твой рученька?
Чим ти ми пригорнеш
До свого серденька?..."

І я почув, як у моїх грудях, десь від серця, урвавсь шматок чогось твердого і болюче підсувавсь до горла...

„Так, Олюсю— ніся до моїх вух дальший тяг розмови — я не можу припяти твоєї жертви. Я боровсь за весь український нарід, за соборну Україну і я вірю, що наш 40-мілионний нарід, наділений вже з природи глубоким чуттям — недолю своїх борців-інвалідів і дасть нам такий захист, де нас не досягне наруга наїздника, а де ми, інваліди, зможемо віддати останки свойіх сил на його услуги. Так, Олюсь, я знищений фізично, однак умово я можу ще богато дечого зробити".

„Ти все ще загіпнотизований сліпою вірою до свого народу — лепетіла Оля. — Остапе, Остапику! Невже ти по осьми роках не добачуєш його невдячности? Хіба твій сорок-мілионовий нарід дотепер, не міг заопікуватися тими кількома сотнями інвалідів? Чи не повзаєш ти вже всім ліг розпоганими черваком і палиш душу своєї старенької матери, котра не має сил дати тобі належитої опіки? Хіба я не бачу як ця, несправедлива як слід, протеза відається за кождим твоїм кроком у незадоїне ще стегно? Ти думаєш, я не бачу як нераз зі стисненими зубами давиш ти останок втятого ратмени, з якого ще тепер стікає сукровиця? Ні, Остапе, ти або надто великодушний, — або, або..." Останні слова Олі здавили нервові хлипання.

Місяць якби зі сорому закрився хмарами, з ліса пронісся перераз-ливий клич сичів, і тихо — томляче тихо стало навкруги. Ні чутно стало й соловія. Невже і він відчув цю страшну трагедію? Невже він догадався, що не пора тепер на пісню кохання?...

„Годі, люба! Не треба пропадати в зневіру. Не можна дозорять народови, який тільки що піднявся з кількасотлітньої неволі. Ми можем ще подиляти його творчу силу. Глядь, як завзято бореться він на всі фронти. Чиж можемо щось більше вимагати від вчорашніх рабів? І про інвалідів наш нарід памятає. Глядь, у Львові вже пороблено заходи до будови дому українським інвалідам. В Америці, між нашими земляками пронісся клич — „Побудуймо дім для українських інвалідів у Львові як дар від американських Українців". — Хіба можна докорити такому народови?" Зза хмари вийшов місяць у повній своїй величі. Я глянув у його обличчя і в легко примкнених очах добачив проблеск зміло-скрітої іронії. Зпоміж галуззя кадини пронеслось несміле тьохкання соловейка. Остап хотів встати на ноги та в хвилі, коли оперся о протезу, діймаючо-болюче ойкнув. Його підхопила Оля. Я бачив, як судорожно стиснула його у своїх обіймах. „Мученику мій!" — пронісся здавлено-горіянний зойк Олі. Я почув як щось тверде підступнуло мені до горла і здавило так болюче, що мені потемніло в очах і я беззило покотився долі кручі.

Коли відкрив очі — я лежав на ліжку. З вулиці долітав щум великого, промислового міста Америки, де круговорот життя не знає дня ні ночі. Враження сну стояло виразно в моїй уяві. Пригадалась й вчорашня збірка на дім інвалідів.

Вчора був я в одним з наших народних домів в місті Ф.... Стрінув знакомого бізнесмена і попросив о жертву на дім у українських інвалідів у Львові.

„Що!— визвірився він на мене — знова давати? А ще чого не видумали доктори?" З різко зазначеною погордою відвернувся від мене, підійшов до „бари", викинув пять-доларовий банкнот і гукнув на свою братію: „Коман, бойс, лет гев е дрінк!"

Враження сну і вражіння вчорашнього вечера змішались в я гіркий дисонанс. Молотками застукало у висках. Мені хотілось нововно уснути...

Петрусь.

—o—

ЛЮБОВ І ПІДВИШКА....

(Спомни про зазулю, квітку, торт, жіночі моди, любов і... „пейду").

Ніні неділя, а я цілий день пересидів вдома. Нема куди йти і чогось важко на душі. Цілий день ходжу по кімнаті і клонимо наші голови аж до колін!

Тобі зазуля на весні
Кувала щастя, а мені...

Куди не рушуся, що не пічну, а та пісня все на устах. Аж досадно. Вранці я знайшов серед листів засохлу квітку, яка розбудила в мені спомини про недавне минуле і навіяла смуток. Ще так недавно, а вже так давно... Важко жити лиш споминами в так молодому віці! Щож, добре, що бодай вони остали.

Це було на забаві в домі моєї солодкої дівчини, яку я для більшої окраси назвав Беатріч. Гарна була забава! Богато нас зійшлося! Лиш десять закоханих пар, не вчисляючи других. Богато було красунь, а між ними найкраша моя Беатріч.

Після знаменитого обіду ми іли торта, зробленого в виді серця, попивали вином, запрадженим любистком, і виголошували пеани в честь богині краси і кохання. Відтак ми перейшли до другого покою і там танцювали ріжні модерні і класичні танці, співали найновійші романси, шептали компліменти, бавилися в товариські забави, а потім знова заїдали торти і попивали вином. Для переміни ми дискутували на поважні теми, як: вплив любови на індустрію і політику, поступ а жіноча мода, і тим подібне. Пригадую собі, я доказував корисний вплив найновійшої жіночої моди на розвиток людства. Я так захопився темою, що всі замовкли і з затаєним віддихом ловили кожде моє слово. На закінчення я сказав таке:

„Що вищіша жіноча мода зближається до вершка людської досконалости — це знає вже нині, навіть десятилітний дівчак. Що вищіша жіноча мода своєю геніяльною скромністю відкриває перед нами нові країни духових переживань і розбудженє в нас запал і охоту до поступу — це пізнає вам нині і шістьдесятлітний старичок. Тому я кличу з повної груди: Нехай живуть жінки і жіноча мода! Перед ними ми, мущини, скидаємо капелюхи і

Ще довго ми так сиділи і співали. Коли я вертався домів, було вже по півночі. Ішов я самотньою вулицею, а в моїй душі співала пісня:

Тобі зазуля на весні
Кувала щастя, а мені...

Можете собі уявити, яке враження викликала моя промова! Всі були прямо очаровані. Кількох мущин хотіло навіть мене підняти в гору, але в цю хвилю надійшла моя Беатріч і обнявши мене за шию — заклікала в екстазі:

„Мій Данте!"

„Моя Беатріч!" — я відповів і наші уста злилися в один довгий поцілунок. Я довго чув на своїх устах огонь цього поцілунку і з рдячности не носив через кілька тижнів убрання, на якім остались були ще сліди of the skin you love to touch.

Минулося... Ще так недавно, а вже так давно... Я не дістав підвишки і ми мусіли розійтися...

Ми мали сльози у очах,
Як розходилися в ріжний ...шлях...

Бідна! Вона дійсно мала, не заплакала.

„Щож, Данте — сказала — прости мені, але ти сам бачиш, що твоя платня не удержить мене...

„А вжеж" — я згодився сумно і ми розійшлися...

Я плакав з горя, але ти...

Ах, знова та пісня. Що не підчу; куди не рушуся, а та пісня все на устах.

Е. Шуна.

ЯК ОРГАНІЗУЮТЬ ПОМІЧ ДЛЯ ПОТЕРПІВШИХ ВІД ПОВЕНІ.

ТРЕНТОН, Н. ДЖ. Тимчасовий комітет просить всіх відділових урядників Товариств та Братств в Трентон, щоб були ласкаві прийти на спільні наради, котрі відбудуться в неділю, 2 жовтня б. р., в гали Нар. Дому на WOODLAWN ул., о год. 3-ій сполудня в справі несення помочи нашим братам в старім краю потерпівшим від повені.

В. Гасій, В. Кушнір, Я. Квасній.

„Книжка є наша найкраща спадщина, на нас лежить обовязок не ховати її, а вибрати давати її змогу гуляти по білому світі".

Русова.

ЯК РОСПОЧАТИ ДЕНЬ НЕПРАВИЛЬНО

БРГС

OLD GOLD

ГЛАДША І ЛІПША ЦИГАРЕТКА ЖАДНОГО КАШЛЮ В ЦІЛОМУ ВАГОНІ

15 Ц.

Випід P. Lorillard Co. Основ. 1760.

ВИКАЗ ТИХ, ЩО БАЖАЮТЬ ВОЛІ РІДНОМУ КРАЄВІ.

(Жертви пересланні на край до Обединення в місяцю серпни 1927 р.)

1. **Нью Йорк, Н. Ї.** Збірка на вечерлю Стюшка Петра Пристуни і Анни Канцій пп. Дім Укр. Інвалідів 10.00
2. **Гастонбурн, Конн.** На Революціяний Фонд зложив п. Йосиф Патинюк 1.00
3. **Йонкерс, Н. Ї.** Бр. св. Андрія, від 12 У. Н. С., як Народ. Податок за місяці липень і серпень 6.00
4. **Амстердам, Н. Ї.** п. Теодор Сюрко переслав збірку, зібрану в церкві на краєві сироти 3.90
5. **Істон, Па.** На Дім Інвалідів зібрав п. Микола Підгайний 5.50
6. **Гентрекк, Мінн.** д. Т. Михальчук переслав збірку на Інвалідів в сумі $22 і на Революціяний Фонд $1 від п. О. Гарасимів 23.00
7. **Ст. Луіс, Мо.** д. В. Шупляк переслав збірку на дім Інвалідів 92.35
8. **Нью Йорк, Н. Ї.** Січ ім. Б. Хмельницького і Чорноморська Січ на Укр. Нар. Дім в Холмі ...25.00
9. **Нью Йорк, Н. Ї.** Січ ім. Б. Хмельницького на Военний Фонд 26.00
10. **Филядельфія, Па.** д. Юлія Грицей зложила на Дім для Ольги Кобилянської 10.00
11. **Гекімер, Н. Ї.** Вприл. о. І. Кромальний переслав збірку зі Студен для Інвалідів $5, котрі пересдав п. Гринь Калиновин, і на дім для О. Кобилянської $6.80, зложені на хрестинах в пп. Горбаль. Разом 11.80
12. **Емрідж, Па.** д. Роман Пристай на дім Ольги Кобилянської 1.00
13. **Нью Британ, Конн.** Вприл. о. Д. Кульматицький переслав збірку на Інвалідів в сумі $71.75, зложили: Тов. Січ $10; по $5: Бр. св. Петра і Павла, Бр. Провидіння і Укр. Кат. Церква $51.75; таксама збірку для п. Я. Вищковського (Ярославенко, композитор) суму $30, котру зложили: Укр. Катол. Церква $10, Тов. Січ $5, Стефан Ягелзе $5, Іван Ябчанда $3; по $1: Матвія Мазур, Петро Явин, Стефан Явин, Андрій Кеределза; по 50 ц.: Мих. Трименшин, Мих. Улян, Іван Герент, Максим Мельник, Антін Котик і П. Явин. Разом 101.75
14. **Гентрекк, Мінн.** д. Теодор Мусій переслав збірку від Уряду Парохіяльного на Дім Інвалідів $18.40 і на Просвіту $18.40 ..... 36.80
15. **Вустер, Мас.** д. Йосиф Заулик переслав від себе на Дім Інвалідів $5 і для Інвалідів $5 ... 10.00
16. **Нью Йорк, Н. Ї.** Збірка на пісельній забаві в п. Субтельного на Інвалідів 14.00
17. **Фраквіл, Па.** д. Іван Криба переслав квоту $67 на народний Дім в селі Манастири, пов. Яросдав, з зложені Бр. св. Димитрія, від. 28 У. Н. Союза 67.00
18. **Гейзелтон, Па.** д. О. Шарварко переслав квоту $40; на Інвалідів $25, а на Рідну Школу $15. Збірка зложена під час пахини 40.00
19. **Амбридж, Па.** д. П. Препляк переслав квоту $2 на Дім Інвалідів у Львові 2.00
20. **Росфорд, О.** д. Дмитро Бобак зложив на Народний податок 1.00
21. **Гемтремк, Мінн.** Іван Заблоцький збірку від Українського Американського Політичного Клюбу $75 на такі цілі: Тов. Просвіта у Львові $25, Пол. Вазні $25 і на Дім Інвалідів $25, а Бр. св. Михаіла $21.25 на Нар. Податок від своїх членів на потреби Рідного Краю 96.25
22. **Ньюарк, Н. Дж.** Н. Н. переслав квоту $3: $1 на Сиротинець, $1 на Інвалідів і $1 на Дім О. Кобилянської 3.00
23. **Шікаго, Ілл.** д. С. Генсьборський зложив на Дім Ольги Кобилянської 2.00
24. **Нью Йорк, Н. Ї.** На Дім Інвалідів зложили слідуючі: Андрій Федорищин $10, Мих. Глінський $1, Франко Храмьський $1 і Григорій Мормило $2 ..... 14.00
25. **Спрінґ, Па.** На Інвалідів зложили слідуючі: Мих. Мицак $1, Петро Мачужак $1, І. Дошня $1, Т. Мелеїда $1; по 50 ц.: В. Бурчик, А. Рішка, К. Грибак, Т. Якім, М. Романюк, Л. Шелегіда, В. Шелегіда, І. Пендишак, М. Муха, Гордій, К. Мицак, А. Гарович, А. Бурчик, М. Гаровичі, М. Шелегіда 35 ц.; по 25 ц.: І. Серчик, С. Іваник, І. Кривоняк, А. Кривоняк, Н. Болдирр О. Петрунь 20 ц.; Т. Грисик 10 ц. 12.90
26. **Блумфіяд, Н. Дж.** о. В. Кузів збірку на Дім Інвалідів, зложили: Запорожська Січ $4, Збражчина $5, Укр. Пресвітеріальна Громада $36.07, К. Яцейшин $1, Н. Кобалюк $5, з каси Комітету $26; разом 77.07
27. **Філіпсбург, Н. Дж.** д. Мирон Федорчак переслав квоту $10: $5 на Інвалідів, $5 на Дім Ольги Кобилянської 10.00
28. **Клівленд, О.** Вприл. о. Дм. Левицький переслав збірку на Дім Інвалідів; зложили в церкві $9, з акафисту $12, о. Л. Левицький $5; разом 116.00
29. **Пеорія, Ілл.** д. І. Бігун переслав квоту $6.50 яко Народний податок 6.50
30. **Нью Гейвен, Конн.** д. Мих. Довгий переслав квоту $15, зібрану на Сиріт в старім краю. 15.00

Разом зібрано в місяцю серпні $688.82

„Нове життя людей розпічнеться тоді, коли життя зрівняється з книжкою". Усан.

НАЙНОВІШІ ТЕАТРАЛЬНІ КНИЖКИ З КРАЮ.

ГАЛИНА, трагедія у 5-ти діях (9 осіб), Дмитро Николишин .... 40 ц.
СОФІЯ ГАЛЕЧКО, песа з життя У. С. С. в трох діях (6 осіб), Микола Угрин-Безгрішний ... 30 ц.
ЮЦІЛУНОК ЮДИ, песа на чотири дії (3 осіб), С. Бела .... 50 ц.
МИШАНИ, драма на 5 дій (28 осіб), Волод. Мартинович ... 35 ц.
ГРІХИ МОЛОДОСТИ, перевесела комедія на 3 дії (12 осіб), Володимир Мартинович ..... 25 ц.
ДОСИДЖУВАЛА ПОСАГУ або ВЕСІЛЯ З ПОПРАВКАМИ, на 3 дії жарт зі співами і танцями (11 осіб), В. Мартинович ..... 20 ц.
ПОТЕРЧУК, песа зі співами і танцями з народного життя (7 осіб), В. Мартинович ..... 35 ц.

Замовлення разом з належитістю слати:

„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ВІЧЕ! ВЕЛИКЕ! ВІЧЕ!

СКЛИКУЄ КОМІТЕТ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ В НЬЮ ЙОРКУ, Н. Ї.

в справі несення помочі голодуючим й безхазяїтним, котрі терплять рідні невигоди з причини страшної повені, яка знищила богато сіл на Рідній Батьківщині, Східній Галичині і Буковині (Західної України)

— котре відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2-го ЖОВТНЯ 1927 РОКУ

ПОЧАТОК ТОЧНО О 2-гій ГОДИНІ ПОПОЛУДНИ.

В САЛИ „СТЕЙВЕСЕНТ КАСІНО" ПІД Ч. 140-142 ДРУГА ЕВНЯ (помежи 8. і 9. улицями в Ню Йорку).

Український Народе! Голосом розпуки кличуть нас наші батьки, матери, сестри і браття із за ріки. Приходять вісті, що вони зорганізувались, як виконати свої обовязки зглядом тих, котрі просять у нас хліба, котрі борються серед найрізнородніших невигід за істнованя, за наше життя. Зійдімся всі разом, придумім усіх можливих старань, щоби помочи тим, котрі борються всіх потреб, всіх чесноти, всіх пожертвованостей Рідної Батьківщини. — На вічє приходіть точно о годині 2-ій пополудни, бо сало можемо вживати лише до 5-тої годины.

224

ЗА УРЯД КОМІТЕТУ УКРАЇНСЬКИХ ТОВАРИСТВ І БРАТСТВ
несення помочі потерпівшим від повені на Західній Україні:
І. Божемський, голова. М. Кобістий, скарбник. І. Жовнір, писар.

НОВИСТЬ! ГАМТРАМК, МИШ., І ОКОЛИЦЯ! НОВИСТЬ!

ПЕРШИЙ РАЗ В СІЙ ОКОЛИЦІ!

ЗАХОДОМ ТОВ. ІМ. М. ШАШКЕВИЧА, 94 ВІД. УКР. НАР. СОЮЗА

— відбудеться —

В НЕДІЛЮ, ДНЯ 2-ГО ЖОВТНЯ (OCTOBER) 1927 Р.

В УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ, 2240 GRAYLING ST., HAMTRAMCK, MICH.

„СИРОТИ"

Драма в 2-ох діях зпіз пера Анаст. Рибаковоі.

Як також в додатку відограєсь дуже смішну комедію в одній дії під заг.:

ПРОСТАК або ХИТРОЩІ ЖІНКИ ПЕРЕХИТРЕНІ МОСКАЛЕМ.

Приходіть всі і других кличте зі собою, бо весь дохід призначений на будову Українського Сиротинця.

Початок о год. 7.30 вечером. Вступ 50 центів.

О численну участь запрошує — **Комітет.** 224

ПОЗІР! УКРАЇНЦІ З ВІЛІНҐ, В. ВА., І ОКОЛИЦІ! ПОЗІР!

В НЕДІЛЮ, 2-го ЖОВТНЯ Ц. Р., О ГОД. 7-ій ВЕЧЕР, НА ГАЛИ ПАРОХІЯЛЬНІЙ, 42-ад JACOB STREET.

— відограється дуже гарне представление —

СИРОТИ

Драма в двох діях з життя Українців на американській земли, видана добродійки Анастазії Рибаковоі.

Режисер Мих. Дутченич.

Вступні тікеты по 50 і 35 центів; для дітей по 15 центів.

Це гарне зворушаюче представленя буде першій раз гране в нашій місцевости спільними силами відділів укр. здолмоговних організацій Бр. св. Ів. Хрестителя, від. 36 У. Н. С.; Сестр. Преч. Діви, від. 212 У. Н. С.; Бр. св. Йосифа, від. 157 У. Н. С. і Тов. Тараса Шевченка, від. 101 У. Н. Помочи. Чистий дохід з цего представленя призначений на будову Сиротинця при У. Н. Союзі. Наші чесні Аматорі стараються з усіх сил, щоби це представленя відограти як найкраще. Отже, дорогі родакці, без рідакції, якогось не буде переконання релігійного чи політичного, приходіть усі на це гарне поучаюче представленя. Тут будете мати нагоду побачити і почути: плач і нарікання українського Імігранта, котрий не хотів дітей своїх вислювати в укр. народнім духі і сам не хотів належати до жадної укр. зомогової організації. Опіеля в автомобілевім випадку його жінку вбило на місці, а його поломало і зробило каліков, не спосібним вже більше нікого до праці, а діти опинялися в чужих, ворожих нам, закистах. І той нещасний батько нарікає, плаче і рідає і жалує, що він чинив лихо сам собі і своїй родині, що царювся своїх укр. народних святощів. Хто прибуде на це представленя, певно не пожалує, в тим самим допоможе в так великім гуманінім ділі: збудуванім Сиротинець-Захист для українських сирот і старців. Усіх гостей щиро привитає — **Комітет.** 224

ЯК БУДУЄМО СИРОТИНЕЦЬ У. Н. СОЮЗА.

328.

Загальна збірка на Сиротинець в Алентавн, Па.

Читаючи пильно „Свободу", я запримітив, що межи рідними дописами є розмірно мале число таких, у котрих говориться про Сиротинець-Захист при У. Н. Союзі. Про Сиротинець пишуть і складають на нього жертви лише деякі члени нашої організації, а загал — мовчить. Деякі відділи і члени У. Н. Союза вже зложили, як на свої сили, доволі значні датки на сю нашу проектовану благородну і добродійну інституцію, але то всьо за мало. При таких обставинах то на той Сиротинець треба ще буде довгенько ждати...

Ми знаємо з досвіду, що наші члени, і взагалі всі свідомі Українці є дуже жертволюбиві, але є між ними і такі, котрі задля невідрадних домашних обставин ніякої жертви дати не можуть, або жертвують дуже мало. Отже виходить, що нам треба шукати іншої дороги до збирання жертв на наш Сиротинець.

Ми жиємо в Америці і знаємо, що Американці не раз і не два просили нас (тай ще досі просять) о матеріяльну поміч для себе. А тепер лучається якраз добра нагода, яку ми, Українці, можемо (і повинні!) використати для своїх ідей і попросити Американців о ту поміч, а наша просьба увінчається напевно великим успіхом. Маю тут на думці надходячі осінні вибори, головно вибори ріжних міських урядовців. Знаємо, що кождий кандидат старається свою кандидатуру як найбільше заадвертайзмувати, а щоби дістати той офіс, на який кандидує, то він не жалує гроша на такі адвертайзменти. Тому я піддаю гадку, щоби тепер устроювати політичні зібрання і на ті зібрання запрошувати дотичних кандидатів та збирати від них адвертайзменти. Кождий з них дасть охотно 5 до 10 долярів на такий адвертайзмент, а ще до того буде мати сам нагоду говорити за своєю кандидатурою.

Теперішній передвиборчий час є теж дуже доброю нагодою до того, щоби вистаратись у міській відділ загальний збірковий день на наш Сиротинець (так званий „тег-дей"). Я певний, що майже в кождій місцевости такий дозвіл можна дістати, а вже напевно дістанеться його там, де старий мейор міста кандидує знову на свій уряд.

Свою гадку подаю нашому загалови під розвагу тому, бо знаю певно, що її можна використати, як тільки знайдеться в нас трошки більше енергії і праці. Тому кажу „певно", бо от у нас в Алентавні позволено на загальний збірковий день (3. вересня ц. р.), який приніс нам досить гарну квоту, поданну подрібно низше.

От бачите, шановні читачі, що можна всьо зробити, лише треба доброї волі і щирої поспіхи для тої гуманітарної цілі, якою являється Сиротинець-Захист У. Н. Союза.

Правдою є, що в нашім місті не було дуже великого приготовання до Українського Дня, однак члени 147 відділу і членині 151 відділу У. Н. Союза дуже тою справою заінтересувались і коли лише підписаний дістав позволення від мейора міста (п. Гроса) та ловіджень про се урядників названих вище відділів, то ті урядники не жалували свого труду, але ходили по хатах і просили старших та молодших, аби зголосились до уряду і забрали цвіти та вушки до збірки жертв. Яке було загальне зголошення, коли надійшов призначений день! Діти і старші розбіглися по місті дуже раненько: вже перед 6-тою годиною видно було на вулицях міста дітвору з цвітами і пушками. Сі діти своїми невинними устами просили прохожих о жертву на Сиротинець У. Н. Союза — нашого доброго і щирого опікуна на дужині. Декотрі діти стояли на вулицях майже до 7-мої години вечора і не перепустили нікого доти, доки не дістали жертви, за яку давали жертводавцеви жовту квіточку. Американці відносилися дуже прихильно до дітей і говорили до них: „Дам для Українців, бо український народ добрий і треба йому помогти. Я люблю український нарід".

Кінчу свою допись. Може хто иншій напише більше, а я позволю собі ще подати тут імена колекторів (рок) та заколектовані ними гроші.

Марія Фариняк	$ 37.66
Микола Антонюк і Іван Федорак	33.73
Надія Проць	19.85
Емілія Гришко	17.16
Анна Касич	11.16
Олекса Клапко і Павло Малий	8.65
Меланія Пипюк	7.60
Володимир Фартух	7.50
Анна Тихоліс	6.63
Марія Кобінець	6.43
Юлія Фартух	5.65
Анастазія Кобінець	5.50
Михайло Заяць	5.23
Анна Бішко	5.15
Ева Брянка	4.60
Михайло Хомик	4.30
Анна Хрін	3.96
Марія Волигашич	3.51
Володимир Яремчук	3.28
Катерина Тихоліс	3.22
Іван Тихоліс	3.01
Евгеній Пипюк	2.97
Онисим Луців	2.76
Анна Войтович	2.67
Анна Андрухів	2.59
Анна Ценка	2.55
Василь Шурин	2.54
Марія Камяницька	2.38
Данило Грищко	2.30
Анна Паньчишин	1.80
Анна Галасовська	1.73
Степан Стельмах	1.51
Марія Лось	1.50
Іван Малий	1.21
Микола Турчин	1.21
Марія Грабованська	1.17
Анна Біленська	0.85
Михайло Когут	0.81
Катерина Сабат	0.51
Григорій Фариняк	0.18

По відтягненню розходів вислано до Комітету Сиротинця $200.66. Як з того видно, то алентавська громада причинилася досить добре до збудування Сиротинця при У. Н. Союзі.

Честь Вам, Урядники й Урядничині обох відділів У. Н. Союза, як також подяка всім Членам тих відділів, котрі потрудилися при тім, так важнім ділі. Найбільша подяка належиться Вам, Колектори і Колекторки, що Ви не жалували свого труду, а послухали уряду і зібрали таку гарну суму на таку добру ціль — на Сиротинець-Захист при нашім батьку, У. Н. Союзі.

Григорій Пипюк.

ПРЕДСТАВТЕСЯ САМИ ДНЕСЬ.

Коли дівчина справді гарна, є зайвим дивитися ще-ней другий раз, щоб переконатися про се. Коли цигаретка є справді приємна, не треба пришукувати, щоб набути другу вачку і переконатися про се. Лише здасть днесь відпустити сама собою сейчас. А таке саме мається і з Old Gold цигаретками, нова і лішша цигаретка з 1927. Не треба довго пошукувати, щоб переконатися, що Old Gold се як раз цигаретка для вас, бо вона як раз надається для вашого смаку. Old Gold заховала свій американського куріння смак. Се є любов по першій потязі, коли закурите їх, переконаєтеся, що курите один з найлішше спеціяльних тютюнів, який коли був. Скоро лишень попробуєте одну, ви побідите. Не тому невідказаєте, а сейчас познакомитеся з Old Gold. В них нема кашлю у цілому вагоні. Читайте оголошення Old Gold в нашій часописі. Витніть їх і заховайте, вони дадуть повно сміху і задоволення для вас і ваших знакомих. Оголошення сі помішуються в нашій часописі.

Нема лиха, яке комусь не вийшлоб на добре.

Кумо! Голова мене болить.
Ну, за те ногам лекше!

Чому?

Бо ляжете у постіль, та ноги будуть спочивати.

Короткозора пані оглядає довго образи в музею, а вкінці станула перед великим зеркалом і каже:

— Що це? У вас самі старинні, образи.

— Це не образ, це зеркало! — відповідає музейний сторож.

Жінка вернула з міста обладована клунками, ще й вуличний послугач несе за нею богато клунків.

Чоловік: І ти можеш вічно говорити про ощадність! Щож ти робиш?

Жінка: Моя кравчиня знизила ціни на пять процент, тому я використала цю нагоду і накупила дечого.

УВАГА! ЕЛІЗАБЕТПОРТ, Н. ДЖ.
ПОВІДОМЛЕННЄ.

Отсим повідомляється всі українські родини, що мають діти в шкільнім віці, що Українська Народна Школа розпочне свою науку з днем 26. вересня 1927. Проситься всіх родичів присилати своїх дітей до Школи. Школа міститься в У. Н. Домі. Наука буде тривала від 4-тої годині пополудні. Дальше проситься всіх батьків прибути на Шкільні збори, котрі відбудуться в пятницю, дня 30. вересня 1927, о годині 7.30 вечером. На зборах буде обговорюватись дальше ідучі справи щодо школи. Тож, батьки, приходіть всі на висше означений день і час.

Шкільний Комітет.

ПОЗІР! CHICAGO, ILL. ПОЗІР!
СТАРАННЄМ ТОВАРИСТВА ім. ДМИТРА ВІТОВСЬКОГО
відділ 301 Укр. Нар. Союза
— уряджується —
ВЕЛИЧАВИЙ
БАЛЬ
В НЕДІЛЮ, 2. ЖОВТНЯ 1927 Р.
В УКРАЇНСЬКІЙ ГАЛИ
на ERIE і ROBEY УЛ., CHICAGO, ILL.
Початок о год. 3. пополудни.
Вступ 35 центів.

На сю забаву запрошуються всіх родимців до численної участи.

224

Комітет.

АДВОКАТ
Б. ПЕЛЕХОВИЧ
2300 WEST CHICAGO AVENUE
CHICAGO, ILL.
Практикує у всіх судах, займається переглядинем абстрактів, виготовле контракти купна і продажі, перепроваджує спадкові справи, полагоджує старокраєві патентові і проч справи. 191

ДОМИ — ФАРМИ
ОТКИ ДОМІВ, фарм і интересів на продажі або в замину
В ПОСЛІДНІМ РОЦІ
продали ми домів і инього на загальну суму **$325,900.00**
ЧІ НАШІ КЛІЄНТИ вповні задоволені з нашої услуги.
Хто хоче скоро продати, купити, замінити свій маєток, хай голосується до нас!
Дізнайтеся там, до дістанете скору чесну услугу.
V. BONACHEVSKI,
Real Estate Broker,
4233 Germantown Ave., Phila. Pa.

Як хочете купити або продати дім, бизнес або фарму, як хочете переслати гроші до-лярами до своїх кревних або залагодити якунебудь правну справу, так прошу удатися до WALTER KOSTETSKI & CO., Inc., Business & Real Estate Broker, 4309 Germantown Ave., Philadelphia, Pa.

Телефон: Grammercy 5881.
Др. К. Д. БІЛИК
УКРАЇНСЬКИЙ ЛІКАР І ХІРУРГ.
ЕЛЕКТРИЧНІ ПРИЛАДИ.
Урядові години: від 12. до 1-ої, від 6. до 8-ої і після уволи.
111 E. 18th ST., NEW YORK CITY.

DR. M. SMITH
Перенісь свій офіс під ч.
83 E. 7th ST. (межи 1. а 2. Евенюо)
NEW YORK, N. Y.
Урядові години: 9—10; 12—2; 6—8.
Tel. Orchard 6072

ХРОНІЧНІ НЕДУГИ МУЖЧИН І ЖЕНЩИН
лічу успішно найновійшими методами.
Помагаю скоро в ріжних кровних недугах, нервовых і шкірних, хронічні нарости, загальне осабленне, мігрун, пронос, мочеві недомагання, ревматизм, жолудок, внутрішні хороби та пухлині. Без ріжниці, як довго хорувте, я можу помочи вам. Оплати умірковані. Оглядини пацієнта переводжу особисто. Порадні і оглядини даром.
DR. ZINS
110 EAST 16th ST. N. Y.
Денно: 9—8 веч. Неділі: 9—4 попол.

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ.

НЬЮАРК, НЬЮ ДЖЕРЗІ.

Збори Українського Будівельно-Позичкового Товариства.

У неділю, дня 11. вересня, відбулися тут в українській галли на Корт Стр. організаційні збори Американсько-Української Будівляної й Позичкової Спілки. Нагодою до сих зборів було випущення на продаж 12. серії шерів сею спілкою.

Мимо того, що відправа в церквах затягнулася тої неділі до пізна, люди почали сходитися вчасно, так що о годині пів до третої можна було вже розпочати збори.

Збори отворив голова Спілки гр. Михайло Шумейко, котрий зараз звернув увагу зібраним на друковані звіти спілки. Ті звіти видрукувано в двох мовах, по українськи й по англійськи тому, бо се власне є звіт, який дирекція спілки предкладає до стейтового уряду в Трентоні. Є се звіт, за котрий дирекція відповідає та котрий гарантує. Звіт показує розвій товариства. За пять літ існування спілка потрафила зібрати близько чверть міліона долярів. Самого процентну спілка заробила поверх 25,000 долярів. Спілка принесла зиску понад 10 процентів. Випускаючи в світ 12. серію уділів, спілка скликала публичні збори на те, щоби росказати людям ближще про ціль і завдання будівельно-позичкових товариств.

Председатель далі вділив слова запрошеному бесідчикови гр. Омелянови Ревюкови. Сей звернув присутним на салі уділовим увагу, що в своїй промові мусить порушувати справи, їм уже певно відомі, бо се збори організаційні й на салі є певно люди, які про справу ще не богато знають. Далі представив він у чому лежить суть кооперації; чим ріжниться кооперацийна крамниця від приватної; чим ріжниться асекураційне підприємство від кооперативного запомогового товариства, як приміром Український Народний Союз. Далі представив, яку ролю відграють у господарськім життю банки: вони збирають гроші, не видані подинокими людьми, та позичають їх відтак за оплату тим, що грошій потребують. Таким банком є й кожда будівельно-позичкова спілка, хоча вона й не називається банком. Вона веде банкове діло: збирає ощаджені гроші, організує ощаджуючих людий, та позичає сі гроші за оплатою. Але вона робить се діло в кооперативний спосіб; себто так, що позичає тільки своїм членам, після засад самодопомоги.

Вона веде своє діло ощадно, і тому може похвалитися тим, що дає кращий процент своїм членам за ощадности, як можуть дати банки, а з другої сторони дає своїм членам позички за низчою оплатою, як банки.

Її ощадність може й дещо шкодити, коли вона не видає гроша на виставленне дорогого будинку та гарно заведених офісів. Богато людей судить ще основність бизнесу з таких зовнішних признак, і думає, що банк, який має більший будинок, є певнійший. Та позичково-будівельна спілка сильна не такимим зовнішними, поманими признаками, але внутрішною організацією, а саме тим, що позичаючі гроші директори знають кождого, що значить, члена особисто та дають йому позичку тільки на землю (морґеч). Через те правильно ведена будівельно-позичкова каса є забезпечена перед упадком.

Як всякі організації, так і ся мусить поборювати ріжні упередження при приєднуванню своїх членів. Такі упередження виступають деколи явно, а деколи їх скривається. Бувае й так, що ворог такої організації навіть самому собі чесно боїться сказати, чому він ту чи тамтого ворогує зі спілкою. Возьмім хочби отсю спілку. Противні вона, мовляв, „при церкві". В розумних людей з того, що спілка має свою канцелярію та сходиться на збори в церковній галі, ще не робиться заключення, що ся організація „при церкві". Церква на спілку не має ніякого впливу. Церква й спілка се дві независимі від себе організації. Спілка не втручується в справи церкви, а церква в справи спілки. Се добре розуміють розумні люде, які ще належать до сеї церкви або до ніякої церкви, а прецінь належать до спілки та користають з добродійств, які вона дає.

В нашому народі, на жаль, сього рода упередження відстрашує людей, які бояться організації. Наші люде в старім краю до організації не звикли, бо там уряд і пани на всі способи розбивали їх організаційні заходи. Через те вони й на вільній земли, де є можність організуватися, до організації не горнуться та шукають всяких викрутів, щоби тільки спекатися людей, що їх тягнуть до неї.

До того, в старім краю купець та банкір, се була звичайно людина чужої нації й чужої віри. Се так убилося в голову нашим людям, що як людина з другої церкви, то вони до неї відносяться як до ворога, як до человіка ворожого народа, ворожої церкви й чужого звання.

Ще гірше мається справа з малими амбіціями. Тут уже человік навіть самому собі нерад не здає з того справи, як дуже він хоче бути урядником. Ще членом не став, а вже урядником хоче бути, як бачить можливість, що не стане, то з гори йде проти організації. Нему здається, що як він стане в організації, а урядником не стане, то се буде для нього велике понижение.

Люде, що бояться всякої організації, вживають далі як аргументів таких закидів проти будівельно-позичкових спілок: „Я волію держати гроші в банку, бо там — лекше вибрати. Виберу, коли захочу." Так вони кажуть, хоча в будівельно-позичковій спілці теж нема перешкод при вибиранню гроший своїх тоді, як человіки хочеться. Кажуть: „Я волію зичити в банку, бо там я сплачую тільки процент, а не потребую платити капіталу". Та се тільки користь при зиченню великих капіталів; при малих позичках певно краще виплачувати не тільки процентн, але й капітал, щоби мати „табулю зовсім чисту".

Такі тим подібні аргументи підносять люде, як їх намовляють приступити до зовсім певної організації. Організатори мусять знати, як побороювати сі аргументи, сі злі звички, пусті упередження. Від сього залежить усіх діла, яке заслугує на поперте. Спілка своєю історією показала, як вона потрібна для Ньюарку. Коли вона згуртувала понад 600 членів, то сим самим вона доказала свою живучість. Але й тут ще є богато поля для поправи, для розширення далі своєї діяльности. Серед тих 7,000 українців, яких начислюють у Ньюарку, ще є місце для богатшої діяльности. Се треба памятати зарядови й членам та працювати для дальшого розросту так гарно розвиваючої спілки.

Промова гр. Ревюка викликала оживлену дискусію. В ній брали участь: гр. Петро Костів, котрий вказував на демократичну адміністрацію спілки та зборів; гр. Іван Тарнавський, котрий закликав Українців гуртуватися до своєї будівельно-позичкової спілки, а не здавати затягатися до чужих організацій, до яких часто організують наших людей навіть свій перекинчики; далі гр. Рудий звертав увагу на потребу купування домів в Ньюарку, радячи купувати особисто дільницю ні пантофлі; як пані ходять у Ервінгтон. Підносилися ще ним, то зовсім не чути!

збори і думки, ни не перестися на иншу галю або кувати свій дім, і гр. Касіян Багрій звернув увагу зібранним, що збори і не вільне організації під вплив тої церкви, а дім добре булоби виставити аж тоді, як організація буде його потребувати й буде певна, що він краще оплатиться, як оплачуються тепер гроші, вложені до добрий процент у членів спілки. Таку справу треба виробувати після добрих бизнесових засад, а не після партійних або віроісповідних упереджень.

Коли ніхто до слова більше не зголошувався, председатель замкнув збори, закликуючи членів Спілки розвести живу агітацію за роспродажею 12. серії уділів.

Присутний.

ВІДОЗВА
ДО ОДНОСЕЛЬЧАН СЕЛА ВАСИЛЕВА, ПОВІТ РАВА РУСЬКА.

Дорогі Родимці!

Недавно одержав я лист з села Василева, повіту Рава Руська, від управи кооперативи й від видилу молочарні, читальні Просвіти й товариства „Сокіл" з просьбою о зложення жертв на будову Народного Дому в їх селі. Як звісно Вам, перед війною була у нас читальня Просвіти, але в часі світової війни перестала існувати, бо страшна свій будинок. По української революції й по частинним успокоєнню краю почато наново організувати кооперативу, читальню Просвіти, молочарську спілку й товариство „Сокіл". Найбільшою перешкодою для зорганізовання тих товариств була недостача свого будинку. Сю перешкоду хвилево дало усунутися через відступлення громадським урядом громадського шпихліря для кооперативи й инших українських товариств. Але небагом посесор Поляк, бувший капітан польських війск розпочав підполью війну проти кооперативного склепу й українських товариств. Він постарався, що громадську раду розвязано й імєновано дого комісаром у нашім селі. Перебравши власть у свої руки, постановив він знищити наші товариства. Від кооперативи зажадав усунення її директора. Складано збори усіх наших організацій і рішено не усувати директора, але приступити до будови свого власного дому. В тій цілі закуплено площу й розпочато будову Народного Дому. Будову розпочато, але на її закінчення нема фондів. Тому отсим звертаються наші Земляки до нас, бувших їх односельчан з просьбою о датки на докінчення будови Народного Дому.

Тому я відзиваюся отсим до Вас, дорогі Браття й Сестри з села Василева, з просьбою: Зрозуміймо долю наших братів і зложім для них наші жертви та допоможім їм нашими датками докінчити будову своєї хати, у якій буде своя правда, своя сила й воля.

Жертви на будову Народного Дому проситься слати на адресу Управи Кооперативи у Василеві, або її директора, Грищука Банаха.

Кождо хотів довідатися близших информацій про наше село, нехай пише на адресу:

John Banach
734 Fairmont Ave.,
Philadelphia, Pa.

І. Банах, член У. Н. Союза.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ХТОБИ ЗНАВ дешо за Параскевію Дапиш або знає де вона тепер знаходиться або може звагові які інформації про неї звольте дорису про се на слідуючу адресу: Box 17, Trail, B. C. Canada.

ДО НАЙМУ
4 кімнати, від с електрику, дільниця Вільямсбурґ, ренти $18.00 до $20.00, гарний окруженя. Голоситися до власника:
HENRY BYRNE,
32 Mill Road, Jersey City, N. J.

ПОТРІБНО ЖЕНЩИН
від 30 до 40 літ
до фабричної роботи.
HENRY HEIDE INC.
Hudson, Spring & Van Dam Sts., N.Y.C.

НА ПРОДАЖ
371—373 Grand St., близько Varick St., 2-поверхові доми; електрика; доми в доброму стані, дільниця українсько-польська. Ціна приступна. Голоситися до:
HENRY BYRNE,
392 Mercer St., Jersey City, N. J.

СТУДЕНТ МЕДИЦИНИ (лічничу) потребує спільника або спільниці до бізнесу продуктів меду, в якім може роботу і відвідальність перебирає цілковити на себе. Спільник(ка) мусить вложити в бізнес $1000.00 капіталу о прочих інформацій голосити здати на адресу: **PASICZNYK, 25 Lincoln Ave., Hawthorne, N. J.** 222-7

СТАРОКРАЄВИЙ кваліфікований учитель подужує займати в українській школі вечір. діти українською мовою і т. п. Всі здатні прошу слати на слідуючу адресу: 224-6
JOHN TRACH,
731 State Street, Camden, N. J.

ДОБРА НАГОДА! Хто хоче купити цигор, Сигар і цигарок, бакаї, і крайґуж, на головній улиці на розі, коло української церкви. До маленького дві кімнати, рент не великий. Сей бизнес належить уже дуже добре також і для вдови, котра має одно або двоє чи трое дітей; тут один блок від школи а один сторонь, а друга школа з другої сторони. В с будинчий і не взиває часу, а цигарки, котрі тут продаю. Адреса: **JOHN GINDA, Builder, 651 Roosevelt Ave., Carteret, N. J.** 221-6

ПОШУКУЮ свого мужа Івана Стасіва, родом з села Конечна, п. Горлиці, який полишив мене з 5. дітлітніми дітьми без найменьших средств до життя, еще в червні р. р. Хто знає де він находиться, прошу повідомити мене на адресу: **Mrs. ANNA STASIAK, 388 Prescott St., Yonkers, N. Y.** 224-6

ХТО ЗІ СТАРШИХ наших людий, що не може вже працювати в фабриці от хотів би дістати дім і працювати за удержаніе, нехай голосується до:
HNAT NOWAK,
326 Cliff R. D. Sewaren, N. J. 224-5

ПО ПРИЧИНІ БИЗНЕСОВИХ НЕПОРОЗУМІНЬ
і потреби гроша сродам за будьщо мій 6 кімнат дім і сам парлор і гараж, всі уділення, лотя 50x100, найліпша дільниця в Стамфорд, будьщо який і богато фабрик; продам також за будьщо три-вони з всіми уділеннями. Голосіться до:
D. MAZEY, STAMFORD, N. J.

АЛЕКСАНДЕР ХИЛЯК
УКРАЇНСЬКИЙ АДВОКАТ
полагоджує всякі справи приватні чесно і совісно.
233 BROADWAY, NEW YORK, N. Y.
Woolworth Bldg., Room 2234-2236.
Tel: Whitehall 4798 and 4799.
Вечерами від год. 7 до 9 пів ч.
340 EAST 17th STREET,
NEW YORK, N. Y.
222 — Tel.: Lexington 2193.

ДЛЯ КУПНА або продажі домів або земель, як рівнож в справі обезпеченя, голосіться до:
PETER KOWALCHYK,
513 HUSSA ST., LINDEN, N. J.
Tel. Linden 3232. 136—

НАГНЕТИ

В ОДНІЙ ХВИЛІ БІЛЬ УСУНЕНИЙ
Ви забудете, що у вашому тілі болить, коли ви приймете Dr. Scholl's Zino-pads. Ось як скоро уставить вони весь біль. Коли вашої ноги пекучого мозолю, Zino-pad устає се за одну мить.
Dr. Scholl's Zino-pads дають тепло, заспокоюють нерви і відтягають кров. Дають складникам здоровий, певні користі, коли ваші ноги болять на ногах. Купіть на цілу ногу, а також для инших частей тіла.
Dr Scholl's Zino-pads
На продаж скрізь в цілім світі.

ПЕТРО ЯЦЕНКО
АПТЕКАР
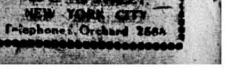
ЗАВЕДЕННЯ ПОМІЖ ЗНАЙОМИМИ В БРОНКС, МАНГЕТЕН, НЬЮ ЙОРК І ОКОЛИЦЯМИ
129 E. 7th STREET,
NEW YORK CITY
Telephone: Orchard 2584